

Posudek oponenta na práci Ketevan Achvlediani *Gruzínsko-ruské vztahy v období let 2004 -2011*

Kolegyně Achvlediani si za předmět své práce vybrala téma rusko-gruzínských vztahů. Jakkoli je třeba ocenit to, že autorka má do tématu vhléd a je schopna pracovat s literaturou v gruzínštině. Bohužel, možnosti, které jí to nabídlo, zůstaly v práci převážně promarněny a její výsledek je neuspokojivý.

Prvním problémem práce je její zaujatost. Vzhledem k povaze tématu by bylo možné rozumět tomu, že práce není psána úzkostlivě objektivizujícím jazykem a nemuselo by nutně vadit, že jsou z textu poznat autoriny sympatie. Odborná práce nevyfladuje dle mého názoru absenci politického stanoviska a bezbarvost; co nicméně vyfladuje, je důsledné zkoumání odlišných možných pohledů a dialog s nimi, stejně jako integraci toho, o čem Max Weber mluvil jako o nepohodlných faktech. Právě toto dělá z odborné práce odbornou práci a mohl by ji to odlišovat od politické proklamace.

V případě tohoto textu se domnívám, že míra zaujatosti naopak zcela překračuje možnou mez. Druhou se totiž s absencí těch prvků, které jsou pro napsání adekvátní akademické práce potřebné, autorka zejména nepracuje s žádnou teorií, žádnými analytickými koncepty, prostě jen převypravuje pro-gruzínsky zaujatou verzi rusko-gruzínských vztahů, uvozenou chaoticky zvolenými výzkumnými otázkami (které nicméně nejsou nijak soustavně sledovány a přitom spíše jako záminky) a často zmatenou i impresionistickou terminologií.

Problematičnost autorčina přístupu se dle mého názoru projevuje už v první kapitole, v níž nám navrhuje vrátit se pro adekvátní pochopení rusko-gruzínského konfliktu do 4. století n. l., aby nás následně provedla telegrafickou zkratkou o jiných vztazích mezi Ruskem a Gruzii, jako kdyby se jednalo o nějaká století o neměnné entity, jejichž štěpování a potýkání tvoří bezprostřední kontinuitu dnešních dějin a není v dnešních konfliktech přitomno předevíme zpřesnědkovaně, skrze nacionalistické narativy. Tento přístup odpovídá určitěmu proudu historiografie 19. století, autorka jej ale nezakotvuje ani v něm, nýbrž jej, jako celou svou práci, nezakotvuje v žádném teoretickém přístupu. V textu pouze vrhá empirické informace, v nichž přístupech navíc (jako v popisech separatistických kvazistátních útvarů na s. 27-29) bez jakéhokoli odkazu.

Text je tak spíše novinářskou soupiskou událostí než akademickou prací. I novinářská soupiska by nicméně měla být analyticky jasná a nejlépe formulované binární opozici, jimiž snad nejlépe charakterizují dvě z mnoha naivních formulací na s. 12: *š Pro následujících 70 let v zemi operovalo Rusko silnou sovětskou rukou* a *š Gruzínský národ se vřdy dokázal semknout, když bylo třeba a –el hájit svoje národní zájmy i za cenu krveprolití.* Zaujatost pokračuje, tak například nacionalismus Saakašviliho je pojednán tak, že *š /j/eho hlavními partnery byly a jsou nové typy lídrů. Ti mají opravdový zájem o nezávislost země a jifl necht jí flít v napl svobodné zemi.* (s. 21), případně: *š Nová gruzínská vláda se rozhodla nadále neflít v zkrachovalém a nesjednoceném státě, a proto bylo jejím cílem za každou cenu odstranit kvazikoloniálních vztahů s Ruskem. Tato vláda začala obnovovat ztracené národní ideje, posílila výkonnou moc uvnitř státu, začala bojovat proti korupci, proti trestné činnosti, kriminalitě, zahájila sérii reforem, které byly velice důležitě pro nově reformující se stát.* (s. 22). Akce Gruzie z roku 2004 jsou *š vojensko-humanitární* (s. 28) a na jiflní Osetii Gruzie *zaútočila š z důvodu nkolikadenní neutichající důlost elecké palby ze strany osetinských domorodců* (sic, s. 46), zatímco *š Rusko se za tzv. mírotvorce a prostředníka neboli mediátora v konfliktních oblastech jen vydává* (s. 50).

Problémem práce je také impresionistická terminologie a některé formulace (například *š stabilní přátelský vztah*, s. 8, se jistě hodí k popisu mezilidských, ale sotva mezinárodních vztahů, stejně tak slovo *š reálnopolitik* nepokládáme jako *š skutečnou politiku* a formulace jako *š vojenské báze* nebo *š proxyreflím* jsou také nepřesné překlady z angličtiny; USA nemají

šhlavního tajemníka, jak se v práci píše na s. 54, ale státního tajemníka, nechceme-li jeho funkci poeřit a označit její, jak je vcelku břídné, jako ministra zahraničí). Za hranicí srozumitelnosti se nachází vta: *šZápad k tehdejšímu faktmu projevil slepý postoj, d vodem byl fakt, že v Abcházii p sobila OSN a v Jiřní Osetii zase OBSE, a to je dost neřl úplná neintervence.ř* (s. 26), za hranicí nechtěné komiky pak vta: *šNová vláda se snařila rozmrazit ledové vztahy s Ruskemř* (s. 26) i spojení *řtu ně smlouvyř* (s. 32). Pro diplomovou práci jsou také nevhodné kolokvialismy typu *řříadná jiná zem nep sobí takovou t řlkou podrářfdnost a nedává Rusku tolik zabrat jako práv otázka Gruzieř*. (s. 32). V práci jsou p řitonné p eklepy, např. na s. 9 v poznámce pod řarou se z antického hrdiny Iásóna stane cimrmanovský hrdina Jasoř. Problémem jsou také odstavce zřící pouze jedné v ty, zejména následují-li za sebou (s. 48).

M ře být p edm řtem sporu, zda si lze ve společenských v řdách p edstavit práci, která nepracuje s teoreticky ukotvenými koncepty a je pouhým popisem ř osobně si takovou diplomovou práci dovedu p edstavit jen řří a domřívám se, ře řiřl v tomto ohledu diskutovaný text nespřuje p řřadavky kladené na tento typ prací. Absenci teorie navíc nevyvařluje kvalitní analýza nebo by ři jen pouhá deskripce ř text je zaujatý a málo analytický, snad jako kdyby řht řl potvrdit pravdivost slov Petra Druláka o tom, ře řbez kvalitní metateorie není kvalitní empirieř. Z t řhto d vod ř musím bohufel práci hodnotit jako *nedostate nou*.

Praha, 3. zá ř 2012

Ond řej Sla řlek